

УДК 336.02

JEL H30

DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2026-13-31>

Швабій К.І.

доктор економічних наук, професор,
Державний податковий університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4837-391X>Kostiantyn Shvabii
State Tax University

КЛЮЧОВІ ПРОБЛЕМИ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ВІЙНИ

THE KEY STATE TAX POLICY PROBLEMS UNDER CONDITIONS OF WAR

Анотація. У статті досліджено проблеми формування податкової політики держави в умовах війни та трансформації економіки. Проаналізовано ключові виклики функціонування податкової системи, зокрема зниження економічної активності, втрати бюджетних надходжень, необхідність фінансування оборонних потреб та підтримки бізнесу. Особливу увагу приділено ролі податкового адміністрування, цифровізації податкових процесів і зміцненню фінансової спроможності територіальних громад. Визначено напрями вдосконалення податкової політики, що передбачають підвищення ефективності адміністрування податків, розширення повноважень органів місцевого самоврядування та забезпечення стабільності доходів бюджету. Обґрунтовано, що модернізація податкової системи є важливою передумовою економічного відновлення держави та підвищення її фінансової стійкості в умовах воєнного часу.

Ключові слова: податкова політика; податкове адміністрування; спрощена система оподаткування; фіскальна децентралізація; місцеві податки; євроінтеграція; податкові реформи; бюджетна стійкість; відновлення економіки.

Abstract. Introduction. The article examines the key problems of forming and implementing state tax policy in Ukraine under conditions of full-scale war. The study emphasizes that the war has created significant economic challenges, including a reduction of the tax base, regional imbalances, destruction of infrastructure, and a growing need for financial resources to support national defense and recovery. In these circumstances, the role of tax policy becomes crucial for ensuring stable budget revenues and maintaining the functioning of the state. **Purpose.** The purpose of the article is to comprehensively highlight the main problems of the formation and implementation of the state's tax policy in wartime and to develop scientifically based recommendations for their solution. **Methods.** The following methods were used in the study: formal-dogmatic, systematization, structural, international comparative analysis, situational (case study) analysis. **Results.** The research identifies several priority directions for improving tax policy. One of the most important tasks is increasing the efficiency of tax administration through institutional strengthening of tax authorities, further digitalization of administrative procedures, development of risk-based control systems, and improvement of data exchange mechanisms. Such measures contribute to reducing the shadow economy and increasing voluntary tax compliance. Another significant issue is the reform of the simplified taxation system. Although it has supported small business development and self-employment, its fiscal efficiency remains limited and there are risks of tax avoidance. Therefore, modernization of this system is necessary to balance business support with fiscal sustainability. The article also highlights the importance of deepening fiscal decentralization and expanding the role of local governments in administering local taxes and fees, which can strengthen the financial capacity of territorial communities. In addition, the implementation of European tax directives is considered an important component of Ukraine's European integration process, though it should take into account national economic interests and wartime realities. **Conclusion.** Overall, the study concludes that effective tax policy during wartime must combine fiscal stability, economic resilience, and the creation of conditions for post-war recovery and sustainable development.

Keywords: tax policy; tax administration; simplified taxation system; fiscal decentralization; local taxes; European integration; tax reforms; budget sustainability; economic recovery.

Постановка проблеми. В умовах ведення повномасштабної війни за виживання на території України для держави, суб'єктів господарювання, платників податків склались складні умови в усіх сфері економічної діяльності. Згідно з останніми оцінками проєкту Світового банку RDNA5 відбувається постійне зростання масштабів руйнувань у 2025 році та зростаючу складність відновлення систем, необхідних для економічного відновлення та соціального добробуту. Станом на 31 грудня 2025 року загальний збиток оцінюється в 195,1 мільярда доларів США, що приблизно на 10,8 відсотка більше, ніж у RDNA4, причому найбільше постраждали житловий, транспортний та енергетичний сектори. Соціально-економічні втрати зросло до 666,7 мільярда доларів США, що відображає зрос-

тання на 13,2 відсотка з часу дослідження RDNA4, значною мірою через порушення роботи торгівлі, промисловості, державних послуг та засобів до існування. Потреби у відновленні та реконструкції продовжують зростати і зараз оцінюються в 587,7 мільярда доларів США протягом 10-річного періоду, що еквівалентно майже втричі більшому ВВП України за 2025 рік [1].

Можливо найскладніший виклик в цих умовах постав перед громадянами, урядом і платниками у сфері формування і практичної реалізації податкової політики держави. Очевидно, що країні потрібні ресурси на сферу безпеки і оборони у повному обсязі податкових надходжень до державного бюджету України, що відбувається на фоні скорочення податкової бази, регіональних дисбалансів і зростання тіньової

економіки. Ворог вбиває й виснажує людей, знищує транспорту, енергетичну, соціальну інфраструктуру, завдає прямих, інколи невідновлювальних збитків для економіки. За цих обставин потрібно не лише постійно й безперервно фінансувати Збройні сили України, а у шукати додаткові податкові джерела ресурсів для потреб оборони і для поточного відновлення пошкодженої критичної інфраструктури тощо. Тому у науковому та експертному середовищі відбувається жвава дискусія щодо пошуку додаткових джерел наповнення державного бюджету. З огляду на це, обрана тема дослідження має важливе практичне значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми податкової політики держави мирного часу і військового мають не так багато спільного. Якщо в умовах миру і безпеки держава здебільшого змушена реагувати на соціально-економічні потреби країни, то в умовах війни необхідність мобілізації ресурсів на потреби безпеки і оборони виходить на перший план. Саме тому аналіз наукових праць українських дослідників свідчить, що головною проблемою податкової політики України в умовах війни є необхідність швидкої адаптації податкової системи до кризових умов функціонування економіки, що супроводжується зменшенням податкової бази, зростанням регіональних диспропорцій, нестабільністю законодавства та потребою у фінансуванні значних державних витрат.

Так, Н. Шкроміда та Г. Лещук визначають напрями підвищення стійкості податкової та облікової системи країни, здатних підтримувати функціонування бізнесу і держави у кризових умовах та сприяти післявоєнному відновленню економіки [2]. А. Крисоватий та В. Валігура зазначають, що результати аналізу більшості податкових змін під час воєнного стану свідчать про їх надмірну лібералізацію. Окремі з розглянутих змін не принесли бажаного регулюючого ефекту, а натомість створили загрози фіскальній безпеці держави та передумови для зловживань недобросовісними платниками податків [3]. Г. Возняк та Ю. Голинський розглядають інструменти зміцнення бюджетної стійкості місцевих бюджетів в тому числі за рахунок вдосконалення механізму адміністрування місцевих податків і зборів [4]. Н. Бак досліджує потенціал активізації фіскальної результативності оподаткування підприємницьких доходів громадян в умовах війни [5].

Таким чином, спостерігаються фрагментарні підходи до вивчення та вирішення проблем податкової політики держави в умовах війни.

Мета дослідження полягає у комплексному висвітленні основних проблем формування і реалізації податкової політики держави в умовах війни та розробці науково обґрунтованих рекомендацій щодо їх вирішення.

Методи дослідження. У дослідженні використані такі методи: формально-догматичний, систематизації, структурного, міжнародного порівняльного аналізу, ситуаційний (кейс-стаді) аналіз.

Виклад основного матеріалу дослідження. Існуючі виклики, які постали перед Україною в умовах повномасштабної війни, дозволяє сформулювати наступні ключові проблеми податкової політики держави:

1. Підвищення ефективності системи адміністрування податків. Ця проблема є однією з ключових у сфері податкової політики держави, осо-

бливо в умовах війни та економічної нестабільності. Вона пов'язана з необхідністю забезпечити стабільні бюджетні надходження, підвищити рівень добровільної сплати податків і зменшити тіньову економіку. Ефективність адміністрування податків означає здатність держави організувати процес обліку платників, нарахування, контролю та стягнення податків таким чином, щоб мінімізувати витрати держави і платників, забезпечити повноту та своєчасність надходжень до бюджету. В Україні ця система ще перебуває у стадії трансформації, що обумовлює наявність низки проблем. Потрібно зазначити, що серед ключових пріоритетів податкової реформи у середньостроковій перспективі більшість стосується домашніх завдань саме для системи адміністрування податків. Так, у Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2026–2030 роки, яка розроблена «з урахуванням потреби у розв'язанні актуальних проблем у різних сферах системи управління державними фінансами, пов'язаних із викликами та вимогами воєнного стану і післявоєнного відновлення та необхідністю приведення системи управління державними фінансами України у відповідність із стандартами ЄС», зазначається про впровадження Е-аудиту, розширення сфери обміну податковою інформацією, удосконалення правил трансфертного ціноутворення, підготовку податкових ІТ-систем для інтеграції з відповідними системами ЄС тощо [6]. З огляду на це, подальша розбудова інституційної спроможності ДПС, в тому числі шляхом належного кадрового добору, – ключова умова успіху.

Важливий напрям розбудови інституційної спроможності податкових органів полягає у подальшій цифровізації та масштабування податкових адміністративних процедур. У даному напрямку Державною податковою службою за допомогою іноземних партнерів і донорів досягнуто значного прогресу.

Наприкінці 2024 року був затверджений План цифрового розвитку ДПС до 2030 року [7]. Цим документом передбачається подальший розвиток цифрових технологій адміністрування податків і зборів, які у багатьох випадках працюють не гірше за кращі міжнародні стандарти. Електронний кабінет платника податків має функціонал, який нічим не поступається аналогічним продуктам країн ЄС. У червні 2024 року Глобальний форум з прозорості та обміну інформацією схвалив звіт стосовно зрілості системи управління інформаційною безпекою в ДПС з точки зору відповідності вимогам щодо конфіденційності та захисту даних для цілей міжнародного автоматичного обміну інформацією.

Міжнародні експерти високо оцінюють розроблену і впроваджену в роботу ДПС систему обробки великих масивів даних для проведення аналізу ризиків з трансфертного ціноутворення (BigDataTP). Активно відбувається впровадження процедур електронного аудиту на основі стандартного SAF-T UA файлу. Але, найбільш амбітним є проєкт розбудови автоматизованої системи управління податковими ризиками, яка дозволяє найбільш ефективним чином використовувати обмежені ресурси податкової для контролю за діяльністю платників податків на основі ризик-орієнтованого підходу.

Зазначені напрями вдосконалення вітчизняної системи адміністрування податків дозволяють підвищити інституційну спроможність податкових органів і

є одним із основних факторів успішної протидії ухиленню від сплати податків. Для наочної ілюстрації цієї тези можна навести лише один факт.

Протягом 2023–2024 років ДПС була проведена робота щодо модернізації головної інформаційно-комунікаційної системи «Податковий блок» у частині адміністрування податку на майно. Протягом цього періоду була здійснена верифікація даних державних реєстрів, зокрема Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, Державного земельного кадастру тощо, з даними Державного реєстру фізичних осіб. За результатами такої звірки кількість фізичних осіб-платників податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, зросла майже удвічі – з 1,369 до 2,71 млн осіб станом на початок 2025 року.

Без істотної зміни умов оподаткування, тобто величини ставок податку на нерухоме майно для фізичних осіб, а лише завдяки приросту платників та бази оподаткування у 2024 році місцеві бюджети отримали додаткові податкові надходження в сумі близько 1,5 млрд грн. Разом з оновленням даних щодо юридичних осіб та актуалізацією нормативної грошової оцінки землі обсяг додаткових податкових надходжень до місцевих бюджетів від податку на майно за цей період перевищив 6 млрд грн.

Отже, проблема підвищення ефективності системи адміністрування податків в Україні полягає у необхідності подальшої модернізації інституційних механізмів, цифрової трансформації податкової служби, зменшення тіньової економіки та формування довіри платників податків до держави. Її вирішення є важливою передумовою фінансової стабільності та післявоєнного відновлення економіки.

2. Реформування спрощеної системи оподаткування. Найбільш резонансним є проблема реформування спрощеної системи оподаткування. Сьогодні ця проблема є однією з ключових і соціально чутливих у сфері податкової політики держави. Зокрема, у попередніх дослідженнях зазначалось, що спрощена система оподаткування в Україні загалом виконала свою початкову функцію – спростила податкові процедури та сприяла розвитку малого бізнесу і самозайнятості [9]. Водночас її фіскальна ефективність залишається відносно низькою, а значного впливу на структуру економіки та економічне зростання вона не забезпечила. Система охоплює близько 2 млн суб'єктів господарювання і значну частину працездатного населення, проте супроводжується ризиками зловживань і використання для мінімізації податків. Також встановлено, що пільговий режим Дія.Сіті не став визначальним чинником розвитку IT-галузі, оскільки її зростання здебільшого залежить від зовнішнього попиту. За авторськими оцінками оптимізацією займається незначна кількість суб'єктів господарювання, що перебувають на спрощеній системі оподаткування. За даним Державної податкової служби були проведені відповідні розрахунки й оцінки. У 2021 році використовували спрощену систему для оптимізації податкового навантаження лише 1,65% або майже 24 тис. платників податків, у 2024-му – 5,3% або 86 тис. Але основна проблема полягає у тому, що втрати зведеного бюджету України колосальні і вони зростають. Якщо у 2021 році втрати бюджету становили майже 20 млрд грн, то у 2024-му – понад 77 млрд грн. При цьому основними оптимізаторами

є ФОПи другої групи. У 2024 році було оптимізовано понад 585 млрд грн доходів [8].

У зв'язку з цим очевидно, що спрощена система оподаткування потребує модернізації та адаптації до сучасних економічних умов і потреб державних фінансів, особливо в умовах війни.

З огляду на це, як зазначалось раніше, вона «потребує приведення її у відповідність до реалій нашого життя та соціально-економічної ситуації в Україні... Сьогодні всі проблеми у сфері податкової політики держави, а не лише доля спрощеної системи оподаткування, повинні розглядатись у значно ширшому, не тільки економічному, контексті існування України, необхідності її післявоєнного відновлення, у тому числі належного фінансування суспільних потреб. Від спроможності держави сформувати податкову політику, що відповідає викликам часу і забезпечить належне фінансування безпекових потреб країни, залежать перспективи її існування» [9, с. 52].

3. Поглиблення реформи фіскальної децентралізації. Можливо одна з найбільш успішних реформ в Україні за всі роки незалежності – це реформа децентралізації. Децентралізація, тобто мережевий устрій суспільного ладу, на відміну від жорстко впорядкованих ієрархічних систем, стала одним із вирішальних факторів збереження незалежної держави Україна на початку повномасштабної військової агресії. Сильні громади – сильна країна. Але громади так само потребують власні ресурси, що дозволятимуть розвинути соціально-економічний потенціал і добробут мешканців на місцях. Тому на порядку денному стоїть надважливе питання поглиблення цієї реформи у частині зміцнення самодостатності та стійкості бюджетів громад.

Світовим банком було визначено три основні форми адміністративної децентралізації [10]. До них належать деконцентрація, делегування та деволюція. Деконцентрація перерозподіляє повноваження щодо прийняття рішень, а також фінансові та управлінські обов'язки між різними рівнями центрального уряду. Вона передає відповідальність від вищих до нижчих рівнів бюрократії в межах одного й того ж рівня управління. Делегування – це більш широка форма децентралізації, за якою центральні уряди передають відповідальність за прийняття рішень та управління державними функціями напівавтономним організаціям, які не повністю контролюються центральним урядом, але зрештою підзвітні йому. Деволюція – це третій тип децентралізації, що передбачає передачу повноважень щодо прийняття рішень, фінансів та управління квазіавтономним одиницям місцевого самоврядування. У делегованій системі місцеві уряди мають чіткі та юридично визнані географічні межі, над якими вони здійснюють повноваження та в межах яких вони виконують державні функції. Цей тип адміністративної децентралізації лежить в основі більшості випадків політичної та фіскальної децентралізації. Функціональна деволюція стосується передачі функцій департаменту (або нових державних функцій) суб'єкту з окремою правосуб'єктністю, який, таким чином, не є частиною ієрархії департаменту будь-якого центрального органу влади.

Модель кооперативного адміністрування місцевих податків і зборів підпадає під третю форму децентралізації.

Теоретично, основні елементи успішного адміністрування місцевих податків включають: чіткі, структуровані між різними рівнями влади та незмінні політичні зобов'язання; команду компетентних та кваліфікованих посадовців, які займаються адмініструванням податків на повний робочий день; чітко визначені та належні механізми стягнення; відповідне навчання персоналу; достатні ресурси для адміністрування податків; та запровадження належних стимулів як для платників податків, так і для податкових адміністраторів; належний рівень розвитку сучасних технологій адміністрування податків.

У численних літературних джерелах вказується на неоднозначне, а часто й вороже ставлення центральних органів влади до фіскальної автономії органів місцевого самоврядування. Незважаючи на цю суперечність, певний рівень співпраці між центральними та місцевими органами влади є необхідним для ефективного та, найголовніше, результативного адміністрування місцевих податків і зборів [11]. З огляду на це, фрагментація повноважень щодо адміністрування МПЗ між органами державного управління різних рівнів є ключовим викликом для ефективного функціонування системи адміністрування в цілому.

Історичний та міжнародний досвід засвідчує різні відповіді на питання хто, в якій спосіб та які податки має адмініструвати.

У деяких країнах податкові адміністрації уповноважені адмініструвати всі податки на центральному рівні. В інших вони мають обмежені повноваження, що обмежуються адмініструванням прямих або непрямих податків. У деяких країнах з федеральною системою управління податкова адміністрація на федеральному рівні також уповноважена зі збору місцевих податків або державних податків для всіх штатів або для обмеженої кількості штатів. В інших країнах центральні податкові адміністрації не мають завдання зі збору місцевих або державних податків. Відмінності можна пояснити різними правовими, економічними, урядовими, культурними традиціями та історією [12]. При цьому, фіскальна (право визначати базу та ставки податків) та адміністративна децентралізація (повноваження щодо адміністрування) не є тотожними, а з огляду на світовий досвід їх поєднання може бути різним.

Сьогодні існує декілька альтернативних законопроектів щодо делегування повноважень адмініструвати місцеві податки і збори органам місцевого самоврядування, але на даному етапі очевидно, що вони будуть значним чином доопрацьовані. Тим не менше у контексті Національної стратегії доходів України до 2030 року, якою визначаються основні пріоритети податкової політики держави, це означає, що в межах реформи податкового адміністрування планується посилення ролі громад у формуванні власних доходів і вдосконалення механізмів управління місцевими податками, як частини ширшої реформи системи доходів держави до 2030 року. Там передбачено «надання додаткових повноважень органам місцевого самоврядування у адмініструванні місцевих податків (зокрема щодо оподаткування нерухомості)» [13]. З точки зору мінімізації ризиків зменшення податкових надходжень для місцевих бюджетів саме така позиція є правильною [14].

4. Імплементация необхідних норм європейських податкових директив як умова виконання євроінтеграційних зобов'язань України. В умовах війни імплементация норм і стандартів європейського податкового права є певним викликом для України, оскільки, як засвідчує, практика не завжди рекомендації мирного місця й часу щодо формування податкової політики держави підходять до державі, яка знаходиться в умовах повномасштабної військової агресії. Так, професор М. Пасічний зазначає, що «дві світові війни ХХ ст. та військові конфлікти другої половини ХХ ст. – початку 2010-х років продемонстрували стрімке зростання частки податків у фінансуванні воєнних видатків. Протягом двох світових воєн розвинені країни вдавалися до підвищення ставок ПДФО і податку на прибуток» [15]. Це важливе спостереження, оскільки ортодоксальна логіка податкових рекомендацій для країн, що розвиваються в умовах мирного часу, передбачає зменшення ставок основних податків для прискорення темпів економічного зростання. Крім того, фахівці звертають увагу на те, що важливо дивитися не лише на чинне законодавство ЄС, а й на те, що вже прийнято і буде застосовуватись через кілька років. І саме тут стає критично важливим розуміння загальної логіки змін, закладеної в європейських реформах.

Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2026–2030 роки, в якій наводяться основні напрями розвитку податкової політики держави, зазначається, що вона розроблена «з урахуванням потреби у розв'язанні актуальних проблем у різних сферах системи управління державними фінансами, пов'язаних із викликами та вимогами воєнного стану і післявоєнного відновлення та необхідністю приведення системи управління державними фінансами України у відповідність із стандартами ЄС» [16]. У ній зазначається, що стратегічна ціль номер 1 – вдосконалення податкової і митної системи. Для цього необхідне приведення національного податкового законодавства та механізмів податкового адміністрування і контролю у відповідність із стандартами ЄС та ОЕСР.

Проте знов таки потрібно звернути увагу на те, що окремі податкові механізми, що мають бути імплементовані до вітчизняного податкового законодавства, ставлять на грань виживання цілі галузі вітчизняної економіки.

У зв'язку із запровадженням СВАМ (carbon border adjustment mechanism) під такою загрозою знаходиться металургійна галузь вітчизняної економіки, метизні підприємства тощо [17].

Тому у процесі виконання євроінтеграційних зобов'язань України потрібно у першу чергу звертати увагу на інтереси національних виробників і платників податків.

Висновки. Таким чином, формування податкової політики України в умовах війни відбувається під впливом значних економічних і соціальних викликів, зокрема скорочення податкової бази, зростання державних витрат на оборону та необхідності відновлення економіки. Тому одним із ключових напрямів удосконалення податкової політики є підвищення ефективності системи адміністрування податків шляхом інституційного зміцнення податкових органів, цифровізації процесів та впровадження ризик-орієнтованих

підходів до податкового контролю. Важливе значення має реформування спрощеної системи оподаткування, яка потребує модернізації з урахуванням сучасних економічних умов та необхідності мінімізації податкових зловживань. Доцільність поглиблення фіскальної децентралізації та посилення ролі органів місцевого самоврядування в адмініструванні місцевих податків і зборів як чинника зміцнення фінансової спроможності територіальних громад є вагомим чинником успішного

реформування податкової системи. Особливу увагу приділено імплементації європейських податкових директив, що є важливою умовою євроінтеграції України, але потребує врахування національних економічних інтересів. У підсумку доведено, що ефективна податкова політика в умовах війни повинна поєднувати забезпечення бюджетної стійкості, підтримку економічної активності та створення передумов для післявоєнного відновлення держави.

Бібліографічний список:

1. Updated Ukraine Recovery and Reconstruction Needs Assessment Released. World Bank Group. URL: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2026/02/23/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment-released> (дата звернення: 02.03.2026).
2. Шкроміда Н., Лещук Г. Податкова система України в умовах воєнного стану: виклики для бізнесу та адаптація облікових системи. *Український економічний часопис*. 2025. Випуск 10. С. 142–147.
3. Крисоватий А., Валігура В. Новації та напрями вдосконалення податкового законодавства України в умовах воєнного стану. *Фінанси України*. 2022. № 6. С. 33–53.
4. Возняк Г., Голинський Ю. Інструменти зміцнення бюджетної стійкості територіальних громад в умовах нестабільності: практичні аспекти. *Світ фінансів*. 2025. № 2 (83). С. 18–29.
5. Бак Н. Фіскальна результативність оподаткування підприємницьких доходів громадян і потенціал її активізації. *Світ фінансів*. 2025. № 2 (83). С. 81–95.
6. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2026–2030 роки та затвердження операційного плану заходів з її реалізації. Постанова КМУ № 217-р від 25 лютого 2026 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/pras/pro-sa-20262030-roky-ta-zatverdzhennia-operatsiinoho-planu-zakhodiv-z-ii-realizatsii-i-217> (дата звернення: 02.03.2026).
7. План цифрового розвитку Державної податкової служби України до 2030 року. URL: <https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9F%D0%BB%D0%B0%D0%BD> (дата звернення: 09.03.2026).
8. Швабій К. Скільки коштує державі спрощена система оподаткування. Економічна правда. URL: <https://epravda.com.ua/finances/vtrati-byudzhetu-cherez-sproshchenu-sistemu-opodatkuvannya-aktualni-dani-2024-816045/> (дата звернення: 09.03.2026).
9. Швабій К., Пилипів В. Тенденції розвитку спрощеної системи оподаткування в Україні. *Світ фінансів*. 2025. № 2. С. 39–55. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1812>
10. World Bank, Administrative Decentralization (The World Bank Group 2001). URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/868391468740679709/pdf/multi0page.pdf> (дата звернення: 09.03.2026).
11. Fjeldstad, O.-H., Merima A., Katera L. Policy Implementation under Stress: Centre-local Government Relations in Property Tax Collection in Tanzania. *Journal of Financial Management of Property and Construction*. 2018. Vol. 24, Issue 2, pp. 129–147.
12. Alink M., van Kommer V. Handbook on Tax Administration. IBDF. Second Revised Edition. URL: [https://www.ibfd.org/sites/default/files/2021-12/15_090_Handbook_on_Tax_Administration_\(Second%20Revised%20Edition\)_final_web_0.pdf](https://www.ibfd.org/sites/default/files/2021-12/15_090_Handbook_on_Tax_Administration_(Second%20Revised%20Edition)_final_web_0.pdf) (дата звернення: 09.03.2026).
13. Національна стратегія доходів до 2030 р. Міністерство фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/uk/national_income_strategy-716 (дата звернення: 02.03.2026).
14. Швабій К. Чому практику адміністрування місцевих податків і зборів органами місцевого самоврядування потрібно розпочати з податку на майно? Інтернет портал «Децентралізація». URL: <https://decentralization.ua/news/20552> (дата звернення: 02.03.2026).
15. Пасічний М. Фіскальні доміанти фінансування військових потреб. Держава та економіка. 2024. Том 154, №2: Економічні науки. DOI: [https://doi.org/10.31617/1.2024\(154\)02](https://doi.org/10.31617/1.2024(154)02)
16. Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2026–2030 роки. Розпорядження КМУ №217-р від 25 лютого 2026 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/pras/pro-sa-20262030-roky-ta-zatverdzhennia-operatsiinoho-planu-zakhodiv-z-ii-realizatsii-i-217> (дата звернення: 08.03.2026).
17. Швабій К. Податкові аспекти Стратегії реформування системи управління державними фінансами до 2030 року. Лівий берег. URL: https://lb.ua/blog/kostiantyn_shvabii/728282_podatkovi_aspekti_strategiyi.html (дата звернення: 08.03.2026).

References:

1. Updated Ukraine Recovery and Reconstruction Needs Assessment Released. World Bank Group. Available at: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2026/02/23/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment-released> (accessed: 02.03.2026).
2. Shkromyda, N., & Leshchuk, H. (2025). Podatkova systema Ukrainy v umovakh voiennoho stanu: vyklyky dlia biznesu ta adaptatsiia oblikovykh systemy [Tax system of Ukraine under martial law: challenges for business and adaptation of accounting systems.]. *Ukrainskyi ekonomichnyi chasopys*, vol. (10), pp. 142–147. (in Ukrainian)
3. Krysovatyi, A., & Valihura, V. (2022). Novatsii ta napriamy vdoskonalennia podatkovoho zakonodavstva Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Innovations and directions for improving the tax legislation of Ukraine under martial law]. *Finansy Ukrainy*, vol.(6), pp. 33–53, (in Ukrainian)
4. Vozniak, H., & Holynskiy, Y. (2025). Instrumenty zmitsnennia biudzhetnoi stiiikosti terytorialnykh hromad v umovakh nestabilnosti: praktychni aspekty [Tools for strengthening the budgetary sustainability of territorial communities in conditions of instability: practical aspects]. *Svit finansiv*, vol. 2 (83), pp. 18–29, (in Ukrainian)
5. Bak, N. (2025). Fiskalna rezultatyvnist opodatkuvannia pidpriemnytskykh dokhodiv hromadian i potentsial yii aktyvizatsii. *Svit finansiv*, vol.2 (83), pp. 81–95. (in Ukrainian)
6. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2026, February 25). Pro skhvalennia Stratehii reformuvannia systemy upravlinnia derzhavnymy finansamy na 2026–2030 roky ta zatverdzhennia operatsiinoho planu zakhodiv z yii realizatsii (No. 217-r). [On approval of the

Strategy for Reforming the Public Finance Management System for 2026-2030 and approval of the operational plan of measures for its implementation]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-sa-20262030-roky-ta-zatverdzhennia-operatsiinoho-planu-zakhodiv-z-ii-realizatsii-i-217> (accessed: 02.03.2026).

7. State Tax Service of Ukraine. Plan tsyfrovoho rozvytku Derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy do 2030 roku. [Digital Development Plan of the State Tax Service of Ukraine until 2030]. Available at: <https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9F%D0%BB%D0%B0%D0%BD> (accessed: 09.03.2026).

8. Shvabii, K. Skilky koshtuie derzhavi sproshchena systema opodatkovannia [How much does a simplified taxation system cost the state]. *Ekonomichna Pravda*. Available at: <https://pravda.com.ua/finances/vtrati-byudzhetu-cherez-sproshchenu-sistemu-opodatkovannya-aktualni-dani-2024-816045/> (accessed: 09.03.2026).

9. Shvabii, K., Pylypiv, V. (2025). Tendentsii rozvytku sproshchenoï systemy opodatkovannia v Ukraini [Trends in the development of the simplified taxation system in Ukraine.]. *Svit finansiv*, vol. (2), pp. 39–55. Available at: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1812> (in Ukrainian)

10. World Bank, Administrative Decentralization (The World Bank Group 2001). Available at: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/868391468740679709/pdf/multi0page.pdf> (accessed: 09.03.2026).

11. Fjeldstad, O.-H., Merima, A., Katera, L. (2018). Policy implementation under stress: Centre-local government relations in property tax collection in Tanzania. *Journal of Financial Management of Property and Construction*, vol. 24 (2), pp. 129–147.

12. Alink M., van Kommer V. Handbook on Tax Administration. IBDF. Second Revised Edition. Available at: [https://www.ibfd.org/sites/default/files/2021-12/15_090_Handbook_on_Tax_Administration_\(Second%20Revised%20Edition\)_final_web_0.pdf](https://www.ibfd.org/sites/default/files/2021-12/15_090_Handbook_on_Tax_Administration_(Second%20Revised%20Edition)_final_web_0.pdf)

13. Ministry of Finance of Ukraine. National income strategy until 2030. Available at: https://mof.gov.ua/uk/national_income_strategy-716 (accessed: 02.03.2026).

14. Shvabii, K. Chomu praktyku administruvannia mistsevykh podatkiv i zboriv orhanamy mistsevoho samovriaduvannia potribno rozpochaty z podatku na maino? [Why should the practice of administering local taxes and fees by local governments begin with property tax?]. *Decentralization.ua*. Available at: <https://decentralization.ua/news/20552> (accessed: 02.03.2026).

15. Pasichnyi, M. (2024). Fiskalni dominanty finansuvannia viiskovykh potreb [Fiscal dominants of financing military needs.]. *Derzhava ta ekonomika*, Vol. 154 (2). DOI: [https://doi.org/10.31617/1.2024\(154\)02](https://doi.org/10.31617/1.2024(154)02) (in Ukrainian)

16. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2026, February 25). Stratehiia reformuvannia systemy upravlinnia derzhavnymy finansamy na 2026–2030 roky [The Strategy for reforming the public finance management system for 2026-2030]. (No. 217-r). Available at: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-sa-20262030-roky-ta-zatverdzhennia-operatsiinoho-planu-zakhodiv-z-ii-realizatsii-i-217> (accessed: 08.03.2026).

17. Shvabii, K. Podatkovi aspekty Stratehii reformuvannia systemy upravlinnia derzhavnymy finansamy do 2030 roku [Tax aspects of the Strategy for reforming the public finance management system until 2030]. *LB.ua*. Available at: https://lb.ua/blog/kostiantyn_shvabii/728282_podatkovi_aspekty_strategiyi.html (accessed: 08.03.2026).

Дата надходження статті: 27.03.2026

Дата прийняття статті: 17.04.2026

Дата публікації статті: 19.06.2026